

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/14/2004

WYDARZENIE ROKU 2003 W POLSCE I NA ŚWIECIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, STYCZEŃ 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Przedmiotem badania przeprowadzonego w pierwszej połowie stycznia¹ były m. in. wydarzenia roku 2003 - najważniejsze dla Polski i dla świata. Respondenci odpowiadali na pytania otwarte, co oznacza, że samodzielnie formułowali odpowiedzi, które następnie grupowane były według klucza znaczeniowego.

NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA DLA POLSKI

Postrzeganie minionego roku w Polsce zostało zdominowane przez wydarzenia związane z przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej. Badani wymieniali przede wszystkim referendum akcesyjne, czasem wspominając samo *wstąpienie do UE*. Niektórzy mówili o negocjacjach warunków akcesji. Publiczne dyskusje o znaczeniu rozwiązań zapisanych w traktacie nicejskim spowodowały, że niektórzy badani wymieniali ten dokument (podpisany w grudniu 2000 roku) jako wydarzenie minionego roku. W sumie prawie trzy piąte dorosłych Polaków (58%) jako istotne zapamiętało wydarzenia związane z wejściem do UE.

Stosunkowo często za najważniejsze dla Polski wydarzenie w roku 2003 uznawano udział naszych żołnierzy w operacji wojskowej w Iraku. Ogółem 8% respondentów wspomniało o misji polskich oddziałów w tym kraju. Mówiono też w tym kontekście o udziale Polski w działaniach *koalicji prowadzącej walkę z terroryzmem*, a także o *współpracy z USA*.

Sprawa Rywina okazała się istotna dla 3% badanych. Osoby wspominające o tym wydarzeniu mówiły zarówno o korupcyjnej propozycji Lwa Rywina, jak i o działaniach sejmowej komisji śledczej zajmującej się tą sprawą.

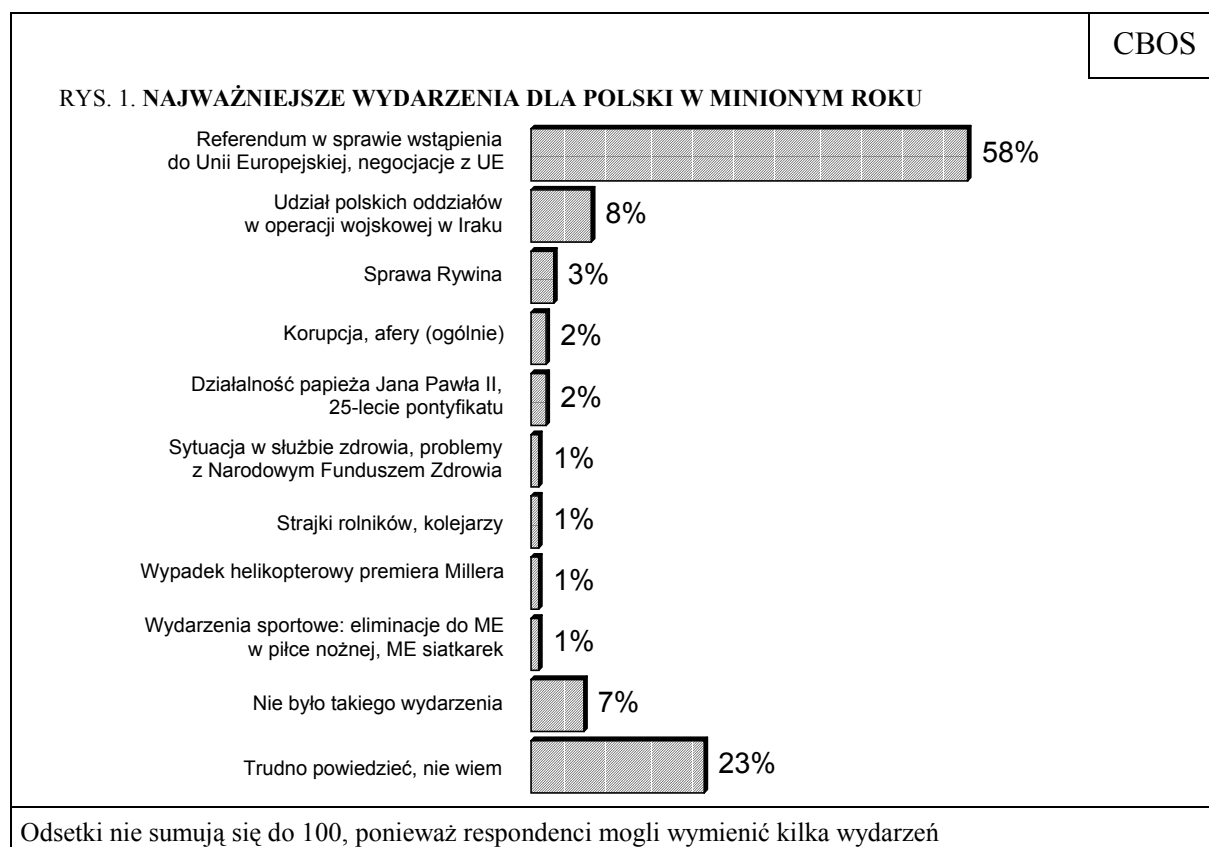
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (164) przeprowadzono w dniach 9-12 stycznia 2004 roku na liczącej 1057 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Dla 2% Polaków najważniejszym wydarzeniem minionego roku było ujawnienie bądź zaistnienie przypadków korupcji, afer. W tej kategorii umieściliśmy tylko odpowiedzi, w których o aferach mówiono ogólnie, nie wymieniając żadnych konkretnych przypadków.

Również na działalność papieża Jana Pawła II zwróciło uwagę 2% Polaków. Badani należący do tej grupy albo wspominali po prostu osobę papieża, albo mówili o 25-leciu jego pontyfikatu.

Rzadziej pojawiały się wypowiedzi komentujące sytuację w służbie zdrowia (zwykle w kontekście problemów z funkcjonowaniem Narodowego Funduszu Zdrowia), a także dotyczące strajków różnych grup zawodowych, wypadku premiera Leszka Millera oraz wydarzeń sportowych.

Blisko jedna czwarta badanych (23%) nie potrafiła wymienić żadnego wydarzenia, a zdaniem 7% nie wydarzyło się nic, co miałooby kluczowe znaczenie dla kraju.

Przygotowania do integracji Polski z Unią Europejską były też, zdaniem Polaków, najważniejszym wydarzeniem w 2002 roku. Także wtedy trzy piąte badanych stwierdziło, że

negocjacje warunków akcesji i dostosowanie się Polski do wymogów integracji to najważniejsze dla kraju zdarzenia i procesy.

Tabela 1

Rok	Wydarzenia najczęściej uznawane w danym roku za najważniejsze dla Polski	Liczba wskazań	Nie było takiego wydarzenia	Trudno powiedzieć
		w procentach		
1992	Zmiana rządu (upadek gabinetu Jana Olszewskiego lub powołanie Hanny Suchockiej na stanowisko premiera)	11	14	48
	Traktat o stowarzyszeniu z EWG	5		
1993	Upadek rządu Hanny Suchockiej, rozwiązanie Sejmu i Senatu, przedterminowe wybory parlamentarne, powstanie rządu Waldemara Pawlaka	67	5	15
	Wyjście wojsk rosyjskich z Polski	2		
1994	Rozmowy w sprawie wstąpienia naszego kraju do NATO	7	18	54
	Rozmowy w sprawie integracji Polski z UE	3		
1995	Wybory prezydenckie	72	3	16
	Rozmowy w sprawie przystąpienia Polski do NATO i UE	2		
1996	Literacka Nagroda Nobla dla Wisławy Szymborskiej	10	16	40
	Rozmowy w sprawie wstąpienia Polski do NATO i UE	9		
1997	Wybory parlamentarne	40	5	19
	Powódź	15		
1998	Wybory samorządowe	20	9	43
	Reforma administracyjnego podziału kraju	10		
1999	Wizyta Jana Pawła II	30	8	27
	Przyjęcie Polski do NATO	23		
2000	Wybory prezydenckie	55	9	23
	Negocjacje akcesyjne z UE	2		
2001	Wybory do parlamentu	44	5	24
	Zmiana rządu	12		
2002	Zakończenie negocjacji z Unią Europejską	60	3	17
	Wizyta papieża	18		
2003	Referendum w sprawie wstąpienia do Unii Europejskiej	58	7	23
	Udział polskich oddziałów w operacji wojskowej w Iraku	8		
Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ ankietowani mogli wymienić więcej niż jedno wydarzenie				

Zbliżające się wstąpienie do Unii Europejskiej jest ważne przede wszystkim dla tych, którzy je popierają. Zwolennicy integracji Polski z UE w zdecydowanej większości wymienili

wydarzenie prowadzące do tego celu. Wśród przeciwników i niemających zdania w tej sprawie osoby wspominające o referendum bądź negocjacjach były w mniejszości.

Skłonność do wymieniania referendum akcesyjnego jako najważniejszego wydarzenia minionego roku rośnie wraz z wykształceniem i pozycją materialną badanych.

Tabela 2

Najważniejsze wydarzenia dla Polski w minionym roku	Zwolennicy członkostwa Polski w UE	Przeciwnicy członkostwa Polski w UE	Osoby niemające zdania
	w procentach		
Referendum w sprawie wstąpienia do UE	70	41	34
Udział polskich oddziałów w operacji w Iraku	8	8	2
Sprawa Rywina	3	2	1
Inne	8	11	4
Nie było takiego wydarzenia	3	13	10
Trudno powiedzieć	16	30	49

NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA DLA ŚWIATA

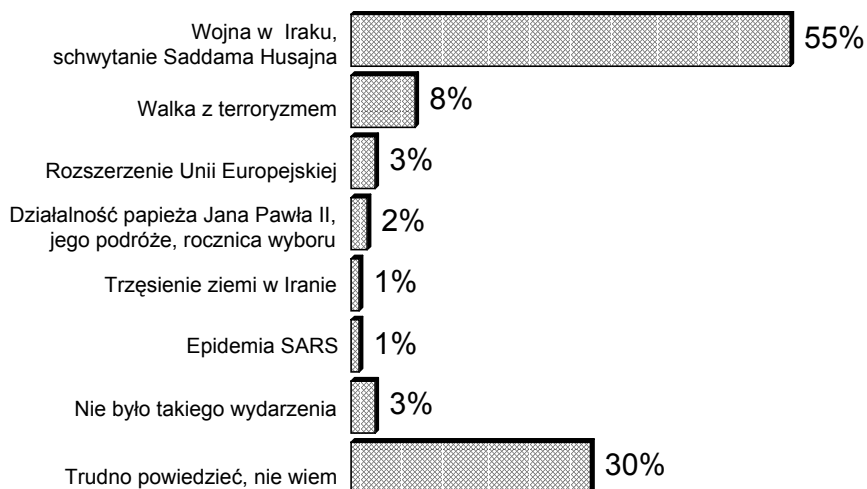
Zdaniem ponad połowy dorosłych Polaków (55%) najważniejszym światowym wydarzeniem w 2003 roku była wojna w Iraku. Czasem mówiono o *interwencji* bądź ambiwalentnie o *wydarzeniach* w tym kraju lub o *stabilizowaniu sytuacji*. Niektórzy ankietowani z tej grupy za najważniejsze uznali schwywanie Saddama Husajna.

Walka z terroryzmem była najistotniejsza w ubiegłym roku dla 8% ankietowanych. Do tej grupy zaliczyliśmy odpowiedzi, w których nie pojawiały się nazwy konkretnych krajów, organizacji czy ludzi.

Dla 3% Polaków najważniejsze dla świata było poszerzenie Unii Europejskiej o nowych członków, a dla 2% - wydarzenia związane z działalnością papieża: jego podróże, stan zdrowia, rocznica wyboru. Nieliczni respondenci wymieniali trzęsienie ziemi w Iranie, wybuch i opanowanie epidemii SARS oraz inne wydarzenia.

Blisko jedna trzecia badanych (30%) nie potrafiła nic na ten temat powiedzieć, a zdaniem 3% - żadne wydarzenie nie miało wielkiego znaczenia dla świata.

RYS. 2. NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA DLA ŚWIATA W MINIONYM ROKU

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wymienić kilka wydarzeń

Tabela 3

Rok	Wydarzenia najczęściej uznawane w danym roku za najważniejsze dla świata	Liczba wskazań	Nie było takiego wydarzenia	Trudno powiedzieć
2001	Atak terrorystyczny na USA	66	1	13
	Wojna z terroryzmem	18		
2002	Irak: misja ONZ w Iraku, przygotowania do wojny	12	4	46
	Zamachy terrorystyczne, walka z terroryzmem	11		
2003	Wojna w Iraku	55	3	30
	Walka z terroryzmem	8		

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ ankietowani mogli wymienić więcej niż jedno wydarzenie

Postrzeganie minionego roku zdominowane jest w społeczeństwie przez dwa wydarzenia: przygotowania do integracji z Unią Europejską i wojnę w Iraku. Oba te wydarzenia są ważne, zdaniem respondentów, zarówno w skali kraju, jak i ogólnoswiatowej: udział w wojnie w Iraku przypadł m.in. Polsce, a rozszerzenie UE to wydarzenie ważne nie tylko dla nas, ale także - zdaniem pewnej grupy ankietowanych - dla całego świata.

Opracował

Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1. Które z wydarzeń mijającego roku można, Pana(i) zdaniem, uznać za najważniejsze dla Polski?
 1 - Referendum w sprawie wstąpienia do Unii Europejskiej, negocjacje z UE; 2 - Udział polskich oddziałów w operacji wojskowej w Iraku; 3 - Sprawa Rywina

	(%)						
	1	2	3	Inne	Nie było	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	58	8	3	8	7	23	1057
Płeć							
Mężczyźni	62	10	3	8	6	18	507
Kobiety	54	5	2	8	7	28	550
Wiek							
18-24 lat	63	13	4	8	2	20	159
25-34	63	9	5	9	4	19	191
35-44	63	8	3	7	4	24	186
45-54	62	8	1	6	9	20	216
55-64	61	5	1	11	10	16	127
65 lat i więcej	38	4	1	9	12	39	179
Miejsce zamieszkania							
Wieś	55	6	2	8	8	25	398
Miasto do 20 tys.	56	8	4	6	7	27	129
20-100 tys.	59	7	3	6	4	27	207
101-500 tys.	61	10	4	8	5	19	200
501 tys. i więcej mieszk.	64	10	1	12	9	13	124
Wykształcenie							
Podstawowe	42	5	2	7	11	37	301
Zasadnicze zawodowe	61	7	2	10	4	23	275
Średnie	62	9	3	9	7	17	366
Wyższe	81	13	3	6	0	7	115
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	85	16	1	6	2	4	68
Prac. umysł. niż. szczebla	68	14	4	9	3	11	106
Pracownicy fiz. - umysł.	71	9	5	7	7	14	76
Robotnicy wykwalifikowani	69	10	1	5	3	18	90
Robotnicy niewykwalifik.	37	6	0	9	8	43	35
Rolnicy	35	5	0	7	12	41	56
Pracujący na własny rach.	74	6	2	11	4	10	46
Bierni zawodowo							
Renciści	54	4	1	10	9	24	111
Emeryci	46	5	2	9	9	33	204
Uczniowie i studenci	68	11	5	9	1	18	83
Bezrobotni	50	7	5	9	8	25	124
Gospodynie domowe i inni	49	3	0	8	9	37	57
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	71	11	2	8	4	14	174
spółce właścicieli	71	7	1	6	4	17	78
prywatnych i państwa	67	12	3	7	5	14	177
sekt. pryw. poza rolnict.	36	2	0	4	13	45	54
prywatnym gosp. rolnym							
Dochody na jedną osobę							
Do 299 zł	51	7	3	10	5	31	126
300-399	55	9	2	10	5	27	81
400-599	59	7	2	7	8	23	190
600-800	60	10	2	11	6	22	172
Powyżej 800 zł	71	8	2	7	4	14	208
Ocena własnych war. mater.							
Źle	48	6	1	8	11	30	328
Średnie	58	8	3	8	6	24	472
Dobre	72	10	3	8	2	13	257
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	47	5	7	11	11	20	65
Raz w tygodniu	58	8	1	8	7	24	552
1-2 razy w miesiącu	57	8	4	7	7	24	125
Kilka razy w roku	64	10	3	10	5	19	185
W ogóle nie uczestniczy	55	8	3	10	5	28	128
Poglądy polityczne							
Lewica	71	12	1	6	3	15	200
Centrum	63	7	3	9	6	19	305
Prawica	65	9	3	9	5	18	261
Trudno powiedzieć	38	4	2	9	11	39	288

Tabela 2. Które z wydarzeń mijającego roku można, Pana(i) zdaniem, uznać za najważniejsze dla świata?
1 - Wojna w Iraku, schwywanie Saddama Husajna; 2 - Walka z terroryzmem; 3 - Rozszerzenie Unii Europejskiej

	(%)						
	1	2	3	Inne	Nie było	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	55	8	3	6	3	30	1057
Płeć							
Mężczyźni	60	8	3	8	3	24	507
Kobiety	51	7	3	5	4	35	550
Wiek							
18-24 lat	61	8	4	7	2	22	159
25-34	62	5	1	6	2	28	191
35-44	63	8	3	5	3	26	186
45-54	59	7	4	3	4	25	216
55-64	53	13	2	9	3	26	127
65 lat i więcej	32	7	1	10	5	50	179
Miejsce zamieszkania							
Wieś	49	7	4	6	3	35	398
Miasto do 20 tys.	58	8	5	4	2	31	129
20-100 tys.	56	5	2	7	4	33	207
101-500 tys.	62	11	1	7	4	20	200
501 tys.i więcej mieszk.	62	11	1	9	2	22	124
Wykształcenie							
Podstawowe	40	5	3	6	5	46	301
Zasadnicze zawodowe	56	7	3	5	2	30	275
Średnie	61	10	2	6	3	23	366
Wyższe	76	10	2	12	2	8	115
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	73	14	2	10	0	10	68
Prac.umysł.niż.szczebła	67	9	1	8	2	19	106
Pracownicy fiz.-umysł.	67	6	1	5	1	22	76
Robotnicy wykwalifikowani	66	11	6	3	2	18	90
Robotnicy niewykwalifik.	33	0	0	9	3	61	35
Rolnicy	47	3	5	3	4	38	56
Pracujący na własny rach.	74	0	5	3	3	20	46
Bierni zawodowo							
Renciści	48	8	1	9	4	36	111
Emeryci	39	10	2	8	5	41	204
Uczniowie i studenci	64	9	7	7	2	19	83
Bezrobotni	56	7	2	3	3	30	124
Gospodynie domowe i inni	44	4	3	3	6	42	57
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	61	12	2	6	2	21	174
spółce właścicieli							
prywatnych i państwa	73	3	4	8	1	18	78
sekt. pryw. poza rolnict.	67	6	2	6	1	24	177
prywatnym gosp. rolnym	47	0	5	3	4	41	54
Dochody na jedną osobę							
Do 299 zł	52	8	2	4	5	32	126
300-399	55	5	3	7	2	35	81
400-599	58	6	3	3	3	29	190
600-800	63	6	2	11	1	24	172
Powyżej 800 zł	57	10	1	8	3	28	208
Ocena własnych war. mater.							
Złe	51	7	4	5	5	33	328
Średnie	55	9	2	6	2	31	472
Dobre	61	7	2	8	3	24	257
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	36	14	5	15	7	28	65
Raz w tygodniu	57	7	3	5	3	30	552
1-2 razy w miesiącu	57	5	3	6	4	27	125
Kilka razy w roku	57	8	3	10	2	29	185
W ogóle nie uczestniczy	55	10	1	4	2	30	128
Poglądy polityczne							
Lewica	57	8	4	8	4	26	200
Centrum	61	8	3	7	2	23	305
Prawica	66	11	3	7	1	19	261
Trudno powiedzieć	39	5	1	3	5	49	288